

По отношение на риболова е прието в наблюдението на земеделските стопанства да се включи риболов в реките, блатата, в други водоеми и край морския бряг, но не и в открито море.

Много интересно се третира пчеларството и бубарството. Когато то се осъществява в земеделските стопанства, които обработват земя, се разглежда като селскостопанска дейност, но ако е специализирано извън земеделските стопанства, според възприетата за тях дефиниция се разглеждат като неземеделска дейност и още по-конкретно - като индустрия.

Според критерия „използване на земя“ преброяването е обхванало и горското стопанство. Изтъкват се две съображения. „От една страна, по самото си същество то се явява производство на растителни продукти. От друга страна, у нас то е свързано в голяма степен с почвообработването и скотовъдството в едни и същи стопански единици... притежателите на частни гори с по-малко от 500 декара горска площ наброяват кръгло 382 хил. души, които почти изключително са стопани-земеделци. Една част и от едрите горски стопанства (кръгло 250) също са притежание на стопани земеделци“ (Стефанов, 1938, с.65).

При преброяването е възприет и своеобразен ценз, според който не се наблюдават домакинствата, обработващи за собствени нужди по-малко от половин декар земя.

С определения обект на наблюдението през 1926 г. и допълнителните уточнения не се обхваща цялостно селскостопанската дейност според сегашните представи за нейните граници. Не са дефинирани достатъчно строго и критериите за включване или изключване на някои дейности, например за изключването на т.нар. неземеделско скотовъдство. Според посочения ценз се създава положение, при което произвеждащи за собствени нужди домакинства със земя до 500 кв. м не се обхващат, но ако обработват повече земя, пак за задоволяване на собствени нужди, се третират като земеделски стопанства. Всичко това трябва да се взема под внимание при характеризиране състоянието на българското селско стопанство през 20-те години въз основа на данните от преброяването в края на 1926 г. Трябва да се има предвид обаче, че подобни несъвършенства и условности при дефинирането на земеделските стопанства като обект на изследване по онова време се срещат и в други страни, чийто опит очевидно е бил изучаван и използван. Те са отстранени в известна степен при второто стопанско преброяване през 1934 г.

Единицата на наблюдението при преброяването към декември 1926 г. е дефинирана в съгласие с определения обект. Преброителна карта (карта „Ж“) е съставена за „всяко земеделско стопанство (в широк смисъл на думата, т.е. за всяко едно стопанство, което използва земя за производство на растителни и животински произведения, отглеждане на добитък, пчели, буби и пр.)“¹ Определящият елемент на единицата не се съдържа в явен вид в посочената косвена дефиниция. Той обаче се подразбира от указанията към преброителната карта и от съдържащите се в нея признаци. Този определящ елемент е наличието

¹ Разяснения към карта „Ж“ - за земеделско стопанство.